

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารของวัยรุ่นที่เข้ารับการบำบัดสารเสพติดในโรงพยาบาลป่าซาง จังหวัดลำพูน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร และแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

การศึกษารับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ การเลือกรับข่าวสาร การเลือกตีความข่าวสาร และการเลือกจดจำข่าวสาร ของกรณีศึกษา 3 คน พบว่า

การเลือกรับข่าวสารจากสื่อมวลชนได้ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการจับกุมที่เผยแพร่เป็นประจำ ข่าวสารที่เกิดขึ้นในพื้นที่ใกล้ตัว ที่กระทบต่อความเป็นอยู่ และความปลอดภัยของตนเอง

การเลือกรับข่าวสารจากสื่อระหว่างบุคคลเกี่ยวข้องกับการซื้อ ขาย ยาเสพติด โดยเลือกรับข่าวสารอย่างหลากหลาย เพื่อประกอบการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข่าวสาร

การเลือกรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ ได้รับจากการอบรม และเป็นการถูกบังคับให้เข้าร่วมการอบรม ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้รับมีหลากหลายแต่จะเลือกรับเฉพาะเนื้อหาที่ตนสนใจ

การเลือกตีความข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด เลือกทำความเข้าใจข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้รับว่าเป็นข้อมูลเพื่อความปลอดภัย และการเอาตัวรอด ข้อมูลบางส่วนถูกตีความเพื่อสร้างความได้เปรียบในการ ซื้อ ขายยาเสพติด และข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีมากยังเป็นความภาคภูมิใจ เมื่อสามารถนำไปถ่ายทอดในกลุ่มเพื่อนที่ไม่มีใครทราบข้อมูลนั้นมาก่อน ข้อมูลจากการบำบัด เช่น วิธีการลดการเสพ หรือเลิกยาเสพติด ถูกตีความเป็นข้อมูลที่ขัดแย้งกับความรู้เดิม ยากต่อการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่มีความน่าเชื่อถือ และมีประโยชน์มากกว่า

การจดจำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด มีการเลือกจดจำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเอาตัวรอด ข้อมูลที่สร้างความปลอดภัย สร้างความได้เปรียบในการติดต่อ ซื้อ ขายยาเสพติด โดยเฉพาะที่ใช้ได้จริง

ผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทั่วไป จากสื่อมวลชนที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด จัดอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติและค่านิยม และด้านลีลาในการสื่อสาร

ผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทั่วไป จากสื่อระหว่างบุคคลที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด จัดอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านลีลาในการสื่อสาร

ผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทั่วไป จากสื่อเฉพาะกิจ ที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด จัดอยู่ในระดับสูง คือ ด้านความสามารถ ด้านลีลาในการสื่อสาร และด้านประสบการณ์ และลักษณะนิสัย

ผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด จากสื่อมวลชนที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด จัดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัจจัยด้านความต้องการ ความสามารถในการใช้ประโยชน์ใช้สอย ลีลาในการสื่อสาร และประสบการณ์และลักษณะนิสัย

ผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด จากสื่อระหว่างบุคคลที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด จัดอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านลีลาในการสื่อสาร และด้านสภาวะบริบท

ผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด จากสื่อเฉพาะกิจที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด จัดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเป้าหมาย ด้านความสามารถ ลีลาในการสื่อสาร สภาวะบริบท ประสบการณ์และลักษณะนิสัย

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทั่วไป จากสื่อมวลชน พบว่า ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ใช้สอยมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทั่วไป จากสื่อระหว่างบุคคล ปัจจัยด้านทัศนคติและค่านิยม ด้านสภาวะบริบท และด้านประสบการณ์และลักษณะนิสัยมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทั่วไปจากสื่อเฉพาะกิจปัจจัยด้านเป้าหมาย และด้านสภาวะบริบท มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้ดังนี้

1. ประเภทของสื่อมีอิทธิพลต่อการเลือกรับข่าวสาร ในการรับรู้ข่าวสารของวัยรุ่นที่เข้ารับการบำบัดสารเสพติด ณ โรงพยาบาลป่าซาง จังหวัดลำพูน ซึ่งวัยรุ่นจะให้ความสนใจในการเลือกรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากการอบรม เมื่อมีเป้าหมายในการรับข่าวสารดังกล่าวเท่านั้น หรือการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชนเฉพาะที่มีประโยชน์และนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับ คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2546 : 292) ว่าผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อลักษณะเฉพาะของสื่อหรือจุดเด่นของสื่อนั้น ๆ ตามวัตถุประสงค์ในการรับข่าวสาร

2. ลีลาในการสื่อสาร หรือรูปแบบการสื่อสารที่สอดคล้องกันระหว่างผู้ส่งสาร กับผู้รับสาร เป็นปัจจัยส่วนสำคัญที่กระตุ้นให้มีความสนใจว่าจะเลือกรับข่าวสารนั้นหรือไม่ สอดคล้องกับ Hunt and Ruben (1993, อ้างใน ประมะ สตะเวทิน, 2541 : 123) ว่าการเป็นผู้รับสารของเรานั้นส่วนหนึ่ง ขึ้นอยู่กับลีลาในการสื่อสารของเรา คือ ความชอบหรือไม่ชอบสื่อบางประเภท ดังนั้นบางคนจึงชอบฟังวิทยุ บางคนชอบดูโทรทัศน์ บางคนชอบอ่านหนังสือพิมพ์ ฯลฯ

3. ปัจจัยด้านสภาวะบริบท มีผลต่อการรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น ด้านสถานที่ ที่เหมาะสมในการบำบัดสารเสพติด ซึ่งได้จากคำตอบของกรณีศึกษา ควรเป็นที่ห่างไกลจากชุมชน หรือที่ไม่สะดวกให้พบเจอกับบุคคลที่รู้จัก ในส่วนของการบำบัด ควรเป็นสถานที่ที่ไม่ได้ระบุว่าเป็นสถานที่บำบัดรักษาเสพติดอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการรับข่าวสารจากสื่อระหว่างบุคคล โดยให้เหตุผลว่าการรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อระหว่างบุคคลเป็นเรื่องการซื้อ ขาย จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่ ที่รู้สึกปลอดภัย ส่วนด้านบุคคล มุมมองของบุคคลอื่นที่อยู่ในสถานการณ์การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะมีผลกระทบต่อสัมพันธภาพกับบุคคลนั้น ๆ สอดคล้องกับ Hunt and Ruben (1993, อ้างใน ประมะ สตะเวทิน, 2541 : 123) ว่าการมีคนอื่นอยู่ด้วย มีอิทธิพลตรงต่อการเลือกใช้สื่อและข่าวสาร การเลือกตีความหมายและเลือกจดจำข่าวสาร การที่เราต้องดูมองว่าเป็นอย่างไร การที่เราคิดว่าคนอื่นมองเราอย่างไร เราเชื่อว่าคนอื่นคาดหวังอะไรจากเรา และการที่คิดว่าคนอื่นคิดว่าเราอยู่ในสถานการณ์อะไร ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการเลือกของเรา

4. ความต้องการที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เป็นเหตุผลหลักของการเลือกรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ โดยเฉพาะการเข้ารับการอบรม เพราะความต้องการพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จในอาชีพที่ทำอยู่ อันเป็นความต้องการพื้นฐานที่ทำให้กรณีศึกษาสนใจรับรู้ และจดจำข่าวสารจากการอบรมเกี่ยวกับอาชีพ แต่ขณะเดียวกันกรณีศึกษาทั้งหมดให้ข้อมูลเกี่ยวกับการ

เลือกรับข่าวสารการค้าขายยาเสพติดว่า เป็นการเตรียมพร้อมในการเปลี่ยนสถานะจากผู้ซื้อ ผู้เสพ ไปสู่การเป็นผู้ค้า ทั้งนี้การค้าขายยาเสพติดไม่ได้เป็นความต้องการหลัก หรือมีความจำเป็นต้องทำ แต่ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการค้า เป็นสิ่งที่กระตุ้นความคิดนี้ ซึ่งกรณีศึกษารายหนึ่งกล่าวว่า

“...คนที่ยังยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด หรืออยู่ในวงการนี้ ผมคิดว่า 90 เปอร์เซ็นต์ ที่คิดจะ เติบโต คิดจะเป็นใหญ่ คิดว่าร่ำรวย ในเส้นทางนี้ เลยต้องรู้ข้อมูลเหล่านี้ไว้ เผื่อว่าจะลง มือทำอะไรจะได้พร้อม ...”

กรณีศึกษาที่ให้ข้อมูลนี้ประกอบอาชีพที่สุจริต มีรายได้พอใช้แต่ยอมรับว่า ยังมีความต้องการที่ค้าขายยาเสพติด หากทำได้เพราะผลประโยชน์สูง สอดคล้องกับ พงษ์จันทร์ ภูษาพาณิชย์ (2547: 123) ที่กล่าวว่า ความต้องการ และเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการ ในระดับหนึ่งแล้ว ก็ยังสามารถมีความต้องการนั้น ๆ ได้อีก

ดังนั้นการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของวัยรุ่นในสังคมปัจจุบัน ควรให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่สร้างทัศนคติในเชิงลบต่อยาเสพติด และแนวทางการดูแลตนเองที่เหมาะสมของกลุ่มเป้าหมาย วิธีการสื่อสารข่าวสารดังกล่าว ควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยวิธีการสื่อสาร สอดคล้องกับความชอบความถนัดของวัยรุ่น นับเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ สื่อให้กลุ่มเป้าหมาย สามารถเข้าใจได้ตรงกัน ด้านสภาวะบริบท และประเภทของสื่อที่เลือกใช้เป็น ปัจจัยสนับสนุนที่ช่วยให้กลุ่มเป้าหมาย รู้สึกพร้อม และให้ความสนใจกับข่าวสารนั้นได้เป็นอย่างดี ส่วนข้อมูลที่ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายพัฒนาตนเองไปในทางที่ถูกต้องเป็นปัจจัยที่ขาดไม่ได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการศึกษาไปใช้ และการศึกษาในโอกาสต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การศึกษาครั้งนี้พบว่ากรณีศึกษาจะเลือกรับข่าวสารจากการอบรมเมื่อมีเป้าหมายในการรับรู้ข่าวสารนั้น การจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ด้านยาเสพติด อาจต้องพิจารณาความสนใจ หรือความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมเพื่อให้เกิดประสิทธิผล
2. ด้านสภาวะบริบท สถานที่ และบุคคลรอบข้าง มีอิทธิพลอย่างมาก ในการรับข่าวสารจากสื่อบุคคล กรณีการให้ความช่วยเหลือรายบุคคล หรือรายกลุ่ม ควรเลือกใช้สถานที่ที่เหมาะสม เช่น ไม่ใช่แหล่งชุมชน หรือไม่ใช่สถานที่เฉพาะในการบำบัดยาเสพติด

3. การเลือกประเภทสื่อ หรือการนำเสนอข่าวสารควรสอดคล้องกับรูปแบบการรับข่าวสารของวัยรุ่นชอบ หรือถนัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไป ควรมุ่งศึกษาสื่อประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือปัจจัยบางด้านอย่างเฉพาะเจาะจง เช่น การรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากอินเทอร์เน็ต หรือปัจจัยด้านความต้องการจากการรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดทางโทรทัศน์ เป็นต้น
2. การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างออกไป เช่น วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้สารเสพติด เป็นต้น
3. การศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจข้อมูลจากกรณีศึกษา ควรมีการสำรวจในเชิงปริมาณตามวิธีการทางสถิติเพื่อให้ทราบแนวโน้มของประชากร
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด